

ФОП: ОБРАННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Реєстрація фізичної особи-підприємця здійснюється відповідно до законодавчих норм, зокрема ЗУ “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань” від 15.05.2003 р. № 755-IV (далі – Закон № 755). Для реєстрації необхідно пройти декілька етапів. І один з найважливіших етапів – це обрання системи оподаткування.

Фізична особа-підприємець може обрати одну із нижче запропонованих систем оподаткування:

1. Загальна система оподаткування.
2. Спрощена система оподаткування (єдиний податок).

Загальна система оподаткування вигідніша тим підприємцям, які під час провадження своєї підприємницької діяльності мають значні витрати, адже на цій системі витрати враховуються при розрахунку бази оподаткування. Зазвичай це підприємці, які займаються виробничою діяльністю (придбаваючи сировину для виробництва) або торгівлею товарами, де на переважну частину витрат припадають собівартість продукції, витрати на транспортування, оплата праці тощо.

Спрощену систему оподаткування (єдиний податок) найчастіше обирають підприємці, які мають незначні витрати, адже особливістю такої системи оподаткування є визначення бази оподаткування без урахування витрат. Зазвичай це сфера послуг із незначною питомою вагою витрат або торгівля продукцією власного виробництва (без залучення сировини для її виробництва). Для спрощеної системи оподаткування (1–3 групи платників єдиного податку) є чимало обмежень як у частині видів діяльності, кількості найманих працівників, так і в частині граничного обсягу річного доходу.

Вибір між загальною системою та спрощеною залежить від видів діяльності, запланованого обсягу, бажаної бази оподаткування, бажаності реєстрації як платника ПДВ, очікуваних способів розрахунку. Для порівняння основних переваг цих систем наведена таблиця нижче.

В цілому спрощена система більш вигідна, коли:

- бізнес є високоприбутковим, тобто підприємець має низькі витрати. У такому випадку сплачується менше податку, ніж на загальній системі;
- виручка за рік порівняно невелика;
- підприємство користується земельними ділянками (є звільнення від плати за землю);
- основні споживачі послуг підприємства теж перебувають на спрощеній системі або це населення (це більше стосується 1-2 груп єдиного податку). У такому разі може бути й непотрібною реєстрація платником ПДВ;
- влаштовує обмеження по кількості працюючих (1-2 група) та обсягах доходу;
- немає потреби у здійсненні бартерних розрахунків.

<i>Загальна</i>	<i>Спрощена</i>
<ul style="list-style-type: none">- ФОП має значні витрати, що можуть значно зменшити базу оподаткування й податок вийде меншим, ніж на спрощеній системі (можливо, наприклад, при значному використанні праці найманих працівників чи матеріалозатратному виробництві);- ФОП використовує в господарській діяльності основні засоби. На загальній системі дозволено до складу витрат включати амортизацію основних засобів і нематеріальних активів (крім автомобілів, житлової нерухомості, земельних ділянок);- ФОП має необхідність здійснювати бартерні розрахунки;- ФОП бажає займатися видом діяльності, який заборонений для спрощеної системи;- ФОП має виручку за рік більшу за 5 млн грн.	<ul style="list-style-type: none">- ФОП проводить діяльність тільки на ринках, займається наданням послуг населенню, надає послуги тільки платникам ЄП (перевагою стає 1-2 група);- ФОП має незначні витрати та йому вигідніше сплатити 3(5)% з доходу;- ФОП не використовує основні засоби, а тому не може збільшити витрати за рахунок амортизації;- треба уникнути сплати земельного податку (на ЄП він не сплачується).

Загальна система оподаткування у низці випадків може мати перевагу перед спрощеною, так як податки сплачуються не з доходу, а з прибутку, який зменшується на існуючі витрати ФОП. У разі наявності у підприємця значних витрат вигіднішою стає саме загальна система, а не спрощена (єдиний податок). Також вона є єдиною можливою у випадках, коли у ФОП є:

- 1) заборонені для спрощеної системи види діяльності;
- 2) заборонені господарські операції (наприклад, бартерна форма розрахунку, діяльність у сфері аудиту, технічних досліджень, організація та проведення гастрольних заходів, брокерська діяльність).

Також можна сказати, що загальну систему часто вибирають ті підприємці, які тимчасово не планують займатися підприємницькою діяльністю, адже на загальній системі якщо немає прибутку — то немає і податків.